

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999) 4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

Datum
29 november 2022
Pagina
1/9

Uw kenmerk

Bijlage
1

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Onderwerp
Informatievoorziening financieel- en begrotingsbeheer Caribisch Nederland 2019 - 2021

In deze rapportage licht het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) de huidige stand van zaken met betrekking tot het financieel- en begrotingsbeheer van de drie openbare lichamen in het Caribisch deel van het Koninkrijk toe.

Op 6 december 2021 is de Tweede Kamer geïnformeerd over de uitkomsten van de nulmeting van het financieel- en begrotingsbeheer in Caribisch Nederland (CN).¹ De nulmeting over de periode 2018-2020 vormt het startpunt voor de informatievoorziening over de ontwikkeling van het financieel- en begrotingsbeheer in CN. In deze rapportage worden voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba per prestatie-indicator de resultaten voor de periode 2019-2021 beschreven.

Resultaten prestatie-indicatoren

Tabel 1 bevat een overzicht van de resultaten (scores) per prestatie-indicator als driejarig gemiddelde voor de periode 2018-2020 (nulmeting) en de periode 2019-2021.² De prestatie-indicatoren zijn onderverdeeld in twee deelgebieden:

1. Deelgebied met betrekking tot de tijdigheid en betrouwbaarheid van de begroting;
2. Deelgebied met betrekking tot de verslaggeving en verantwoording.

De toegekende score per prestatie-indicator voor een openbaar lichaam kan variëren van A tot en met D. Score A betreft de hoogst haalbare score en wordt vertaald als goed, score B als voldoende, score C als matig en score D, zijnde de laagst haalbare score, als onvoldoende.

¹ BZK, kenmerk 2021-0000549867, Informatievoorziening financieel- en begrotingsbeheer CN 2021, d.d. 6 december 2021.

² De prestatie-indicatoren zijn geselecteerd aan de hand van een internationaal erkend normenkader voor financieel- en begrotingsbeheer, het zogenaamde Performance Measurement Framework van de werkgroep Public Expenditure and Financial Accountability (PEFA-framework). Ten opzichte van de nulmeting is prestatie-indicator 1.2b totaal gerealiseerde lokale heffingen t.o.v. de begroting verwijderd. Prestatie-indicator 1.3 is ten opzichte van de nulmeting uitgebreid met het begrotingsevenwicht van de meerjarenramingen.

Voor een toelichting op de scoremethodiek voor de geselecteerde prestatie-indicatoren verwijs ik u naar bijlage 1. De score betreft een driejarig voortschrijdend gemiddelde over de jaren 2019, 2020 en 2021. Onder de tabel zijn de afwijkingen per openbaar lichaam toegelicht.

Tabel 1: Overzicht van de resultaten per prestatie-indicator, nulmeting (2018-2020) en voortschrijdend gemiddelde (2019-2021)

Overzicht voortschrijdend gemiddelde scores prestatie-indicatoren:	Bonaire		Sint Eustatius		Saba	
	2018 - 2020	2019 - 2021	2018 - 2020	2019 - 2021	2018 - 2020	2019 - 2021
1.0 Tijdigheid vaststellen en doorgeleiden vastgestelde begrotingen	A	B	C	D	A	A
1.1 a. Totaal gerealiseerde reguliere lasten t.o.v. de begroting	C	C	A	B	C	C
1.1 b. Totaal gerealiseerde personele lasten t.o.v. de begroting	C	B	B	B	A	A
1.2 Totaal gerealiseerde reguliere baten t.o.v. de vastgestelde begroting	B	C	B	B	B	B
1.3 a. Realisatie begrotingsevenwicht	C	C	B	B	B	B
1.3 b. Begrotingsevenwicht meerjarenraming	-	D	-	D	-	A
2.1 Tijdigheid uitvoeringsrapportages	A	A	D	D	C	C
2.2 a. Kwaliteit van de jaarrekening	D	D	D	D	A	A
2.2 b. Tijdig vaststellen en verzenden van de jaarrekeningen	A	A	D	D	B	C

Bonaire

- Bonaire diende de vastgestelde begroting 2021 op 3 december 2020 in. Daarmee werd de voorgeschreven deadline van 15 november 2020, zoals opgenomen in de Wet Financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet FinBES), overschreden. De begroting 2022 werd tijdig ontvangen.
- Over het begrotingsjaar 2021 zijn de gerealiseerde lasten 10 procent lager dan de begrote lasten, inclusief de derde begrotingswijziging (exclusief bijzondere uitkeringen). De gerealiseerde baten zijn in 2021 8 procent lager dan de begrote baten, inclusief derde begrotingswijziging (exclusief bijzondere uitkeringen). De onderbesteding van zowel de baten als de lasten komt voort uit de overige posten. Bonaire licht in de jaarrekening 2021 onvoldoende toe waar deze onderbesteding vandaan komt.
- Bij de personeelsbezetting wordt opgemerkt dat verschillende (cruciale) functies binnen het openbaar lichaam op dit moment interim worden ingevuld, hetgeen duurzame borging van de gerealiseerde verbeteringen tot een aandachtspunt maakt.
- In de vastgestelde begroting van 2021 begrootte Bonaire voor de jaren 2021 tot en met 2024 een negatief resultaat. Hiermee voldoet de begroting 2021 niet aan de Wet FinBES. Inmiddels is door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een verhoging van de vrije uitkering toegezegd.
- Bonaire leverde drie van de vier uitvoeringsrapportages in 2021 tijdig aan. De vierde uitvoeringsrapportage leverde Bonaire te laat aan.

- De externe accountant gaf bij jaarrekening 2021 een verklaring van oordeelonthouding af. De accountant constateerde wel de nodige verbeteringen ten opzichte van het begrotingsjaar 2020 en benoemde dat, indien deze ontwikkeling wordt gecontinueerd, over het begrotingsjaar 2022 een goedkeurende controleverklaring kan worden afgegeven. Bonaire lichtte in het meest recente plan van aanpak voor verbetering van het financieel beheer toe te streven naar een goedkeurende accountantsverklaring over het jaar 2023.
- Concluderend laat Bonaire over het begrotingsjaar 2021 een verslechtering zien van het financieel beheer. Dit resulteert in een lichte stap achteruit in de scores van het voortschrijdend gemiddelde van de prestatie-indicatoren.

Sint Eustatius

- Vanwege de Tijdelijke wet taakverwaarlozing Sint Eustatius en de Wet herstel voorzieningen Sint Eustatius gold en geldt een aantal bepalingen van de Wet FinBES tijdelijk niet ten aanzien van Sint Eustatius. Dit betekent ook dat de wettelijke bepalingen die zijn gebruikt voor het berekenen van de indicatoren, zoals bijvoorbeeld de aanlevertermijnen voor uitvoeringsrapportages, in principe niet van toepassing zijn voor Sint Eustatius. Om een vergelijkend beeld te kunnen opmaken en inzicht te geven in de ontwikkeling van het financieel beheer, worden deze bepalingen echter wel analoog toegepast voor Sint Eustatius.
- Sint Eustatius diende de vastgestelde begroting 2021 op 17 december 2020 in. De in de Wet FinBES voorgeschreven deadline van 15 november 2020 werd daarmee overschreden.
- Sint Eustatius leverde drie van de vier uitvoeringsrapportages van het begrotingsjaar 2021 te laat aan. De eerste uitvoeringsrapportage werd tijdig aangeleverd.
- De gerealiseerde lasten zijn 1 procent lager dan de vastgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen (exclusief bijzondere uitkeringen). De gerealiseerde baten zijn 5 procent lager dan de begrote baten, inclusief begrotingswijzigingen (exclusief bijzondere uitkeringen). De totaal gerealiseerde personeelslasten wijken met 13 procent af van de vastgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen. Sint Eustatius gaf minder uit aan projecten gefinancierd uit bijzondere uitkeringen waardoor minder personeelskosten zijn gerealiseerd.
- In de vastgestelde begroting 2021 begrootte Sint Eustatius voor het jaar 2021 een overschot. Voor de jaren 2022 tot en met 2024 werd een negatief resultaat begroot, oplopend tot een tekort van USD 1,3 miljoen in 2024. Hiermee voldoet de begroting 2021 niet aan de Wet FinBES.
- De externe accountant gaf bij de jaarrekening 2021 een verklaring van oordeelonthouding af. Sint Eustatius werkt aan de hand van een verbeterplan aan het op orde brengen van het financieel beheer.
- Concluderend levert het financieel beheer van Sint Eustatius in het jaar 2021 een gemengd beeld op ten opzichte van 2020. In het voortschrijdend gemiddelde over 2019-2021 is er in de begrotingsuitvoering een (lichte) verbetering traceerbaar. De kwaliteit en aanlevering van de jaarrekeningen blijft net zoals voorgaande jaren een aandachtspunt.

Saba

- Saba diende de vastgestelde begroting 2021 tijdig, op 12 november 2020, in.
- De gerealiseerde lasten zijn 17 procent lager dan de begrote lasten, inclusief begrotingswijzigingen (exclusief bijzondere uitkeringen). De gerealiseerde baten zijn 9 procent lager dan de begrote baten, inclusief begrotingswijzigingen (exclusief bijzondere uitkeringen). De onderbesteding van de lasten is grotendeels toe te schrijven aan een onderbesteding van aanvullingen op de vrije uitkering. Vanwege de coronacrisis zijn deze pas laat in het jaar aan Saba verstrekt, waardoor de middelen niet in 2021 konden worden besteed. Daarnaast heeft er een onderbesteding bij de salarissen plaatsgevonden, omdat veel in de begroting opgenomen vacatures niet zijn ingevuld.
- Saba realiseerde in 2021 een begrotingsoverschot waarmee de te lage weerstandscapaciteit werd verbeterd. In de vastgestelde begroting van 2021 begrootte Saba een negatief resultaat van USD 1,5 miljoen, waarmee niet aan de Wet FinBES wordt voldaan. Saba begrootte in de meerjarenraming 2022-2024 wel een positief resultaat, oplopend tot USD 1,3 miljoen in 2024.
- Alleen de eerste twee uitvoeringsrapportages van het begrotingsjaar 2021 leverde Saba tijdig aan.
- De accountant voorzag de jaarrekening 2021 van een goedkeurende verklaring voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid. De accountant stelde daarbij een verslag van bevindingen op met aanbevelingen en constateerde hierbij dat de risico's zijn afgenomen.
- Concluderend wijkt de realisatie van de begroting 2021 van Saba meer af dan voorgaande jaren en is de tijdigheid van de aanlevering van de uitvoeringsrapportages en jaarrekening minder accuraat. De scores blijven, op één score na, ongewijzigd.

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

De voorzitter van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

**Bijlage 1: Toelichting scoringsmethodiek en normen (prestatie-vereisten)
prestatie- indicatoren financieel- en begrotingsbeheer Caribisch Nederland³**

In deze bijlage zullen de scoringsmethodiek en normen (prestatievereisten) met betrekking tot de geselecteerde deelgebieden en daaraan onderliggende prestatie-indicatoren financieel- en begrotingsbeheer Caribisch Nederland worden toegelicht. Op grond van de Wet herstel voorzieningen Sint Eustatius gelden de artikelen 9, 10, 18 tot en met 36, 38 en 39 van de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba, voor zover deze artikelen niet strekken tot toepassing van artikel 17 van die wet, niet ten aanzien van het openbaar lichaam Sint Eustatius. Om de overgang naar regulier financieel toezicht soepel te laten verlopen, is afgesproken met de regeringscommissaris dat de artikelen, die weliswaar niet gelden voor het openbaar lichaam Sint Eustatius, toch zoveel mogelijk analoog worden toegepast. Het inrichten van een planning- en control cyclus conform de Wet FinBES is namelijk een van de voorwaarden waaraan moet worden voldaan in aanloop naar volledig herstel van de democratie. Daarom wordt bij de prestatie-indicatoren in zoverre wel zoveel mogelijk aangesloten bij de bepalingen van de Wet FinBES, ook al gelden die (nu nog) niet voor Sint Eustatius.

Geselecteerde deelgebieden en onderliggende prestatie-indicatoren:

1. *Deelgebied: Tijdigheid en betrouwbaarheid van de begroting*
 - 1.0 Prestatie-indicator: Tijdigheid vaststellen en doorgeleiden primaire begrotingen.
 - 1.1 Prestatie-indicator: Realisatie van de lasten t.o.v. de vastgestelde begroting.
 - a. Totaal gerealiseerde reguliere lasten t.o.v. de vastgestelde begroting (inclusief begrotingswijzigingen).
 - b. Totaal gerealiseerde personele lasten t.o.v. de vastgestelde begroting (inclusief begrotingswijzigingen).
 - 1.2 Prestatie-indicator: realisatie van de baten t.o.v. de vastgestelde begroting.
 - a. Totaal gerealiseerde reguliere baten t.o.v. de vastgestelde begroting (inclusief begrotingswijzigingen).
 - 1.3 Prestatie-indicator: Realisatie van een begrotingsevenwicht.
 - a. Realisatie van het begrotingsevenwicht
 - b. Begrotingsevenwicht meerjarenraming
2. *Deelgebied verslaggeving en verantwoording*
 - 2.1 Prestatie-indicator: Tijdigheid van de uitvoeringsrapportages.
 - 2.2 Prestatie-indicatoren: Kwaliteit en tijdigheid van de vastgestelde jaarrekening en jaarverslag
 - a. indicator kwaliteit van de jaarrekening;
 - b. indicator tijdig vaststellen en verzenden van de jaarrekening en het jaarverslag.

³ Zoals opgenomen in: BZK, kenmerk 2021-0000549867, Informatievoorziening financieel- en begrotingsbeheer CN 2021, d.d. 6 december 2021.

1. Deelgebied: Tijdigheid en betrouwbaarheid van de begroting

1.0 Prestatie-indicator: Tijdigheid vaststellen en doorgeleiden vastgestelde begroting

Score:	Normen (prestatievereisten) tijdig vaststellen en doorgeleiden primaire begrotingen.
A. Goed	De vastgestelde begroting is tijdig (uiterlijk 15 november jaar t-1) vastgesteld door de Eilandsraad en vervolgens door het bestuurscollege en door tussenkomst van het Cft verzonden aan de Minister/Staatssecretaris van BZK ter goedkeuring.
B. Voldoende	Niet van toepassing, de vastgestelde begroting is ofwel tijdig, of niet tijdig aangeleverd.
C. Matig	Niet van toepassing, de vastgestelde begroting is ofwel tijdig, of niet tijdig aangeleverd.
D. Onvoldoende	De vastgestelde begroting is niet tijdig (uiterlijk 15 november jaar t-1) vastgesteld door de Eilandsraad en vervolgens door het bestuurscollege en door tussenkomst van het Cft verzonden aan de Minister/Staatssecretaris van BZK ter goedkeuring.

1.1

- a. Totaal gerealiseerde reguliere lasten t.o.v. de begroting (inclusief begrotingswijzigingen).

Score:	Normen (prestatievereisten) gerealiseerde totale reguliere lasten (vastgestelde jaarrekening) t.o.v. de begroting (inclusief begrotingswijzigingen).
A. Goed	De afwijking van de totaal gerealiseerde reguliere lasten is meer dan (+/-) 5 % ten opzichte van de totaal begrote reguliere lasten van de laatst vastgestelde begroting.
B. Voldoende	De afwijking van de totaal gerealiseerde reguliere lasten is meer dan (+/-) 10% ten opzichte van de totaal begrote reguliere lasten van de laatst vastgestelde begroting.
C. Matig	De afwijking van de totaal gerealiseerde reguliere lasten is meer dan (+/-) 15% ten opzichte van de totaal begrote reguliere lasten van de laatst vastgestelde gewijzigde begroting.
D. Onvoldoende	Het openbaar lichaam heeft niet voldaan aan de minimale prestatievereisten gedefinieerd voor het behalen van de score C.

1.2 Prestatie-indicator: realisatie van de baten t.o.v. de goedgekeurde begroting

a. Totaal gerealiseerde reguliere baten t.o.v. de vastgestelde begroting (inclusief begrotingswijzingen).

Score:	Normen (prestatievereisten) gerealiseerde totale reguliere baten (vastgestelde jaarrekening) t.o.v. de begroting (inclusief begrotingswijzingen).
A. Goed	De gerealiseerde totale reguliere baten bedroegen tussen de 97% en 106% van de totaal begrote reguliere baten.
B. Voldoende	De gerealiseerde totale reguliere baten bedroegen tussen de 94% en 112% van de totaal begrote reguliere baten.
C. Matig	De gerealiseerde totale reguliere baten bedroegen tussen de 92% en 116% van de totaal begrote reguliere baten.
D. Onvoldoende	Het openbaar lichaam heeft niet voldaan aan de minimale prestatie vereisten gedefinieerd voor het behalen van de score C.

1.3a Prestatie-indicator: Realisatie van een begrotingsevenwicht

Score:	Normen (prestatievereisten) gerealiseerd begrotingsresultaat (vastgestelde jaarrekening) t.o.v. de begroting (inclusief begrotingswijzingen).
A. Goed	Het gerealiseerde begrotingsresultaat is niet meer dan (+/-) 2,5% van de geprognosticeerde reguliere baten respectievelijk reguliere lasten van de begroting.
B. Voldoende	Het gerealiseerde begrotingsresultaat is niet meer dan (+/-) 7,5% van de geprognosticeerde reguliere baten respectievelijk reguliere lasten van de begroting.
C. Matig	Het gerealiseerde begrotingsresultaat is niet meer dan (+/-) 12,5% van de geprognosticeerde reguliere baten respectievelijk reguliere lasten van de begroting.
D. Onvoldoende	Het openbaar lichaam heeft niet voldaan aan de minimale prestatie vereisten gedefinieerd voor het behalen van de score C.

1.3b Prestatie-indicator: Begrotingsevenwicht meerjarenraming

Score	Begrotingsevenwicht meerjarenraming
A. Goed	De jaarrekening is voorzien van een positief resultaat in het begrotingsevenwicht van de meerjarenraming.
B. Voldoende	Niet van toepassing, de meerjarenraming is ofwel negatief ofwel positief.
C. Matig	Niet van toepassing, de meerjarenraming is ofwel negatief ofwel positief.
D. Onvoldoende	De jaarrekening is voorzien van een negatief resultaat in het begrotingsevenwicht van de meerjarenraming.

2. Deelgebied: Verslaggeving en verantwoording

2.1 Prestatie-indicator: Tijdigheid van uitvoeringsrapportages

Score:	Normen (prestatievereisten) tijdig door het bestuurscollege verzenden van de vastgestelde uitvoeringsrapportages.
A. Goed	Alle kwartaalrapportages zijn tijdig (= uiterlijk 1 maand na afloop van een kwartaal) door het bestuurscollege verstuurd aan Onze Minister, door tussenkomst van het Cft.
B. Voldoende	Minimaal drie van de vier kwartaalrapportages zijn tijdig door het bestuurscollege verstuurd aan Onze Minister, door tussenkomst van het Cft.
C. Matig	Minimaal twee van de vier kwartaalrapportages zijn tijdig door het bestuurscollege verstuurd aan Onze Minister, door tussenkomst van het Cft.
D. Onvoldoende	De uitvoeringsrapportages van de begrotingsjaren voldoen niet aan de minimale tijdigheid vereisten van score C.

2.2 Prestatie-indicator: Kwaliteit en tijdigheid van de vastgestelde jaarrekening

a. Prestatie-indicator kwaliteit van de jaarrekening.

Score	Normen (prestatievereisten) kwaliteit van de jaarrekeningen
A. Goed	De jaarrekening is voorzien van een goedkeurende controleverklaring of een controleverklaring met beperking (bestendiging in de kwaliteit).
B. Voldoende	Niet van toepassing, de jaarrekening voldoet of wel of niet.
C. Matig	Niet van toepassing, de jaarrekening voldoet of wel of niet.
D. Onvoldoende	De jaarrekening is niet voorzien van een goedkeurende controleverklaring van oordeelsonthouding of afkeuring.